

У последњим расправама о косовском питању све чешће се истиче потреба за артикулацијом нове политике, при чему се посебно инсистира на неопходности суочавања са реалношћу успостављених међународних односа. Све је извесније да су наше даље европске интеграције условљене почетком конструктивних преговора о тзв. техничким питањима са Приштином, док је за ЕУ и САД питање статуса дефинитивно решено и не може бити више предмет преговора. Очигледно је да се сматра да би отварање дијалога Србије и Приштине означило нову кооперативност Србије у тражењу мирног решења свакодневних животних проблема, али би и показало да се Србија коначно суочава са реалношћу самопроглашене независности Косова. Нова етапа би у ствари донела неку врсту пузајућег признања независности Косова, а не верујем да би донела већи степен стабилности у јужној српској покрајини, ни у балканском региону. На тај начин Косово престаје да буде замрзнути конфликт и отвара се простор за потпуну преоријентацију Србије не само на спољном већ и на унутрашњем плану. Да ли Србија може да искаже своју преговарачку кооперативност у складу са очекивањима ЕУ а да при томе не мења своје уставно опредељење о целовитости територије?

Потреба обликовања тзв. нове политике о Косову образлаже се неопходношћу политичког заокрета у чијем средишту више неће бити искључиво територија и суверенитет Србије већ брига о животним проблемима Срба на Косову. Ову промену политичког курса посебно потенцирају функционери и идеолози Либерално демократске партије. У свом говору на заседању Народне скупштине Чедомир Јовановић рекао је: „Није ваша обавеза да браните оно што је трајно изгубљено од 1999. године, трајно је изгубљено право Србије да као држава управља Косовом. Није изгубљено право Србије да се стара о Србима на Косову, о својим манастирима, о својој имовини, да успоставља нормалне односе са Косовом и нигде није наметнуто право Србије да призна Косово као државу. Зашто ми не помињемо у овој одлуци да никад нешто нећемо урадити. Ко од нас то тражи. Никад нико то од Србије није тражио.“

Међутим, како успостављати нормалне односе на Косову када сви објективни извештаји показују да се ни након десет година међународног војног присуства нису обезбеђени елементарни услови за слободно кретање и живот Срба у покрајини. Може ли се водити брига о Србима а да при томе Србија као држава не може да пружи гаранције српском народу да ће моћи несметано да живи и ради на Косову и Метохији. Брига о Србима, о којој говоре заговорници потребе креирања тзв. нове политике према Косову, само је реторичка фигура без реалне садржине, а вероватно погађа и основни тон односа ЕУ према решавању статуса Косова. Одривање од дела територије очигледно је главни и основни услов за нормализацију политике Србије на Косову и суочавање са реалношћу и горком истином да међународно право по правилу не важи за мале народе и државе. То

је суштина новог курса.

Овај заокрет у политичком курсу аргументује се пре свега потребом суочавања са реалним односима снага у међународној заједници. Тако профилисано суочавање је у ствари отворено признање да мали народи морају увек да прихвате диктат великих сила, без обзира на то што је то често отворено кршење принципа међународног права и то чак и без икакве могућности да се укаже на политичку недоследност, необјективност и пристрасност те исте међународне заједнице.

Весна Пешић, посланица ЛДП-а, у тексту „Амбис или реалне шансе“ најбоље нам је представила суштину тог магичног и спасоносног суочавања са реалношћу у међународним односима. „Да ли је нашим лидерима познато да Сједињене Америчке Државе одлучују о томе какав ће бити исход ‘косовског чвора’, као и то да су у последњој рунди кавалерски гледали на јуначење у вези са постављањем питања МСП-у. Садашње вође не виде да Американци нуде све што можемо да смислимо за најбољи положај Срба на Косову, од специјалног статуса за север, до Ахтисаријевог плана за југ. И да ту лежи сијасет могућности које би озбиљно требало разрадити и остварити. Сутра их више неће бити, као што је нестао и 3-4 на велику срећу Хрватске. Уместо оваквих проверено лоших планова, предлажем да стрпљиво водимо политику враћања у ‘нормалан свет’, политику помирења са суседима и великим силама. Предлажем да озбиљно размотримо наше најбоље шансе за положај Срба на Косову.“

Опште је познато да су САД велики „кавалери“ у међународним односима, да непрестано наглашавају своје пријатељство према српском народу и да нам нуде све најповољније што можемо да смислимо за положај Срба на Косову, све осим успостављања државне управе и суверености Србије у оквиру својих међународно признатих граница. Како размотрити најбоље шансе за положај Срба на Косову када не постоје елементарне претпоставке за успостављање правне државе и безбедности? Које су то најбоље шансе за положај Срба на Косову о којима тако олако говоре идеолози ЛДП-а? Те шансе су свакако минималне јер су управо САД главни гарант самопроглашене независности Косова, и то је једина реалност са којом Срби са Косова извесно могу да рачунају. Ту повољну политичку околност су најефикасније искористили косовски Албанци као познати баштеници идеје о заштити и поштовању људских права, зато и нису спремни на било какав компромис и обезбеђивање простора за „нормалан живот“ на Косову.

Суштину америчке реалне политике недавно је изнео историчар Душан Батаковић. „Штета је што је у Вашингтону игнорисано становиште демократске Србије, и што и даље

преовлађује доктринарна политичка концепција, наслеђена из сукоба са Милошевићем током деведесетих година прошлог века. Слично је и у ЕУ, где је много политичких каријера везано за скорашње ратове на Балкану, а идеолошка инерција спречава креативнији приступ, усаглашенији са реалностима у региону, где је стабилизујући допринос Србије и њене мирољубиве политике од одсудне важности за регионалну безбедност, сарадњу и помирење.“ Из ових ставова је јасно да једном успостављена инерција тзв. реалности делује као нека врста неприкосновеног гвозденог закона у међународним односима. Све се очито своди на познату крилатицу – или се приклони или се уклони.

Нико не може оспорити чињеницу да је Србија последњих десет година настојала да се уклопи у успостављену „реалност“, и то не само на Косову, многобројним уступцима, помирителским иницијативама, настојећи да подстакне процес нормализације и пацификације Балкана. Очигледно је да Србија још дуго неће изаћи из успостављеног стеротипа да је реметилачки фактор на Балкану и главни кривац за разбијање Југославије и за почетак ратних сукоба. О томе говори текст објављен крајем јула 2010. године у лондонском *Индепенденту*: „Београд мора да прихвати историју... Напад пробосанских снага на конвој Југословенске армије, док је конвој покушавао да напусти Сарајево под заштитом УН 3. маја 1992, био је нечасан и злочиначки. Али да ли су сви нечасни злочини једнаки. Представка Београда у Лондону је изгледала као чудан покушај да све покрије политичком слузи, а у циљу прављења посебног просрпског силогизма: Сви одвратни људи су криви; сви који су били укључени у збивања у Југославији су подједнако одвратни; према томе, сви су подједнако криви, узгред речено, подједнако невини. Ово је (најблаже речено) у нескладу са чињеницама. Као највећа бивша југословенска република, Србија је могла да одреди статус будућности читавог региона инсистирајући на реформама и демократији. Уместо тога, Милошевић је насилно искористио тежину Србије да све гурне ка новим етничким чињеницама на терену.“

То је та неумољива реалност политичких аксиома о улози Србије у разбијању Југославије и то десет година након демократских промена и у ситуацији када је на власти на демократским изборима изабрана проевропски оријентисана власт. „У одсуству ефикасне међународне управе неки хуманитарци су и даље спремни да подрже светски поредак који намеће моћ САД“, наводи историчар Ерик Хобсбаум. Очигледно је да се и захтеви за тзв. новом, конструктивном и реалном политиком коју заговарају наши хуманитарци и борци за нормалан живот Срба на Косову уклапају у садашњи талас ширења демократије и људских права, који је само подстакао процес дезинтеграција и ширење етничких конфликта не само на Балкану.